

HVA ER LUSSI OG LUCIA.....

Luciadagen - 13. desember

Luciafeiring og Lussefeiring springer i utgangspunktet ut fra to ulike tradisjoner som etterhvert har blitt mer eller mindre mikset sammen.

Lussifeiring har vært kjent og praktisert i Norge i gammel tid, men med et noe annet innhold enn det vi idag kjenner som Luciafeiring

Natten til 13. Desember, Lucia dagen, - i norsk folketro oppfattet som årets lengste natt.

Tidligere var vintersolverv markert på denne dagen. Det var først på 1700-tallet at man reviderte kalenderen, og plasserte solverv den 21. desember i stedet.

Lussinatten var fylt av overtro og uhygge. Fra den dagen og fram til jul var de underjordiske og alt annet trollpakk ute. Lussi var ei trollkvinne som hevnet seg om ikke alle hadde holdt opp å arbeide. Hun reiv da ned piper og annet hun kom over om hun ikke var fornøyd med det hun så. Lussinatten var også natten da Åsgårdsreia for gjennom luften. Vann kunne forvandles til vin et lite øyeblikk, horna på kuene kunne snurre rundt i en enorm fart og alle dyra kunne snakke med

hverandre denne natten. For å beskytte seg mot Åsgårdsreia la de stål i sengene under teppet der barna sov og det ble svidd inn kors både i stall og fjøs og over døra inn til stua. Ordet Lucia har utvilsomt tilknytning både til helgenen Lucia som lysbringeren og til Lucifer i forbindelse med mørkets makter.

Lucia-dagen er minnedag for helgenen Lucia. I Nord-Europa har dagen vært feiret med en Lucia-skikkelse med lyskrans i håret, ofte i spissen for et opptog av hvitklede piker med lys i hånden. Skikkelsen oppsto i Tyskland etter reformasjonen, og var protestantenes erstatning for den katolske helgen St. Nikolaus, som hadde tilknytning til Jesu fødsel. Den Lucia vi møter i dag, kjenner vi som en tradisjon fra Sverige, men den stammer opprinnelig fra Tyskland. Tradisjonen henspiller på en jomfru som led martyrdøden i Syrakus på Sicilia rundt år 300.

Lucia betyr lys, og det er vel nettopp lys vi forbinder med denne dagen nå.

Hvitklede gutter og jenter som bærer lys og synger

Ofte var det den eldste datteren i huset som tidlig om morgenen kledde seg som Lucia med lys i hånden og jaget vekk de onde ånder inne og ute. Senere kom servering av frokost og lussekatter. Betegnelsen lussekatter skriver seg fra troen på at hekser og annet trollpakk som var ute lussinatten, var ledsaget av en svart katt.

Oskorei (Åsgårdsreia) - forestilling i folkelig tradisjon om overnaturlige vesener til hest som skremte folk. Tilhørte mørkets makter som folk ville verne seg mot på årets lengste natt. Man mente at oskoreia kunne bortføre både folk og fe og volde skade på eiendom. Oskorei har antagelig sine røtter i hedensk tro om guden Odin som på sin hest Sleipner ledet et flokk av falne. Dette har gitt opphavet til betegnelsen Åsgårdsrei som er en litterær nyskaping.

